

Прелиминарни подаци о пословању правних лица и предузетника у 2021. години

Пословну 2021. годину обележио је опоравак економске активности, после рецесионих кретања у претходној години изазваних пандемијом корона вируса. Привредни раст у Републици Србији остварен је уз јачање инвестиционих и спољнотрговинских активности и пораст приватне тражње, при чему је подржан стимулансима монетарне и фискалне политике, као и ублажавањем епидемиолошких мера. Бруто домаћи производ је повећан за 7,4% у односу на претходну годину, док индустријска производња бележи раст од 6,3%. Као одраз спољнотрговинских фактора стопа инфлације је била на вишем нивоу него претходних година (7,9%), док је девизни курс остао релативно стабилан (вредност динара према еврју је готово непромењена, а у односу на долар је смањена за 8,6%).

На крају 2021. године за обављање **привредне делатности** било је регистровано укупно 133.220 привредних друштава, од којих је редован годишњи финансијски извештај доставило 110.471 друштво. Прелиминарном збирном обрадом финансијских извештаја обухваћени су подаци за 103.763 привредна друштва¹, чији су извештаји достављени у складу с прописима и који су јавно објављени на интернет страни Агенције као потпуни и рачунски тачни, те они чине основ за прелиминарно сагледавање привредних кретања.

Повољан привредни амбијент и стимулативне мере економске политике одразили су се на даљи раст запослености. У 2021. години привредна друштва су запошљавала укупно 1.238.984 **радника**, што је 11.531 радник више у односу на претходну годину.

Укупан обим пословних активности је увећан, тако да су реализовани **укупни приходи** од 14.434.273 милиона динара и **укупни расходи** од 13.608.664 милиона динара, већи за 17,6% односно 15,7% на годишњем нивоу. Истовремено, привреда бележи растућу профитабилност, при чему је **позитиван нето резултат** привредних друштава остварен у висини од 679.904 милиона динара, повећан за 79,3%. Нето добитак је реализован у износу од 945.302 милиона динара, већем за 42,0%, док нето губитак износи 265.398 милиона динара и смањен је за 7,3%. Профитабилно је пословао највећи број привредних друштава – њих 63.126 или 60,8%, са нето губитком их је било 26.804, а нето резултат није исказало 13.833 друштва.

Висока профитабилност привредних друштава је, пре свега, одраз успешног обављања примарне делатности, те је позитивно пословање из пословних активности, као и претходних година њен главни носилац. Пословни добитак износи 892.296 милиона динара и повећан је за 43,6% у поређењу са претходном годином, а остварен је уз пословне приходе од 14.030.661 милион динара, који бележе бржи раст од пословних расхода (17,9% наспрам 16,5%).

С друге стране, из активности финансирања и осталих активности привредна друштва су исказала негативан резултат. Губитак из финансирања је увећан за 71,6% и износи 63.031 милион динара, при чему су финансијски приходи (118.954 милиона динара) скоро непромењени у поређењу са претходном годином, а финансијски расходи су повећани за 16,4%. Негативан резултат из осталих активности од 3.656 милиона динара чини свега 4,8% прошлогодишњег износа, захваљујући томе што остали приходи по основу усклађивања вредности имовине и потраживања, наплаћених отписаних потраживања, добитака по основу продаје средстава и други приходи (284.657 милиона динара) бележе раст (12,3%), док су расходи по том основу опали (12,8%).

¹ Услед недостатака у достављеним извештајима, који нису отклоњени до окончања прелиминарне збирне обраде редовних годишњих финансијских извештаја за 2021. годину, нису обухваћени подаци за 6.707 привредних друштава у којима је било запослено 30.952 радника и на која се односи 2,5% укупних прихода, 2,5% укупних расхода, 2,5% нето добитка, 3,4% нето губитка, 2,2% пословне имовине, 1,8% капитала и 2,2% губитка

Успешно пословање привредних друштава праћено је јачањем финансијских капацитета. На крају 2021. године **пословна имовина** је вредела 18.769.560 милиона динара и повећана је за 9,2% у односу на претходну годину, док је **капитал** исказан у износу од 8.662.045 милиона динара, већем за 7,8%.

У структури пословне имовине највећи део чине улагања у сталну имовину од 11.062.202 милиона динара, која су увећана за 8,9%, од чега је највише инвестирано у некретнине, постројења и опрему – 8.913.433 милиона динара и у дугорочне финансијске пласмане и дугорочна потраживања – 1.317.624 милиона динара.

Обртна имовина износи 7.646.549 милиона динара, што је за 9,9% више него претходне године, с тим да се на залихе односи 2.608.897 милиона динара, на потраживања по основу продаје 2.325.084 милиона динара, а на готовину и готовинске еквиваленте 1.167.783 милиона динара.

Пословање привреде је, као и претходних година, претежно финансирано из позајмљених извора, при чему су **укупне обавезе** исказане у висини од 11.640.334 милиона динара порасле за 8,1% на годишњем нивоу.

У оквиру укупних обавеза преовлађује задуживање на кратак рок, будући да је из краткорочних резервисања и краткорочних обавеза обезбеђено 7.509.454 милиона динара. У структури краткорочних обавеза највећи удео имају обавезе из пословања, у износу од 3.142.879 милиона динара, већем за 9,0%, те су привредна друштва текуће пословање великим делом финансирала неуредним измиривањем обавеза према добављачима. Истовремено, дугорочна резервисања и обавезе износе 3.598.418 милиона динара, тако да дугорочни извори бележе интензивнији раст од краткорочних (8,9% наспрам 3,1%).

Значајан део позајмљеног капитала прибављен је уз повећану кредитну активност, те су укупни кредити исказани у износу од 5.580.909 милиона динара, порасли за 6,8% у поређењу са претходном годином. Дугорочне обавезе су увећане за 8,1% и исказане су у вредности од 3.258.843 милиона динара, док су краткорочне финансијске обавезе повећане за 5,1%, на износ од 2.322.066 милиона динара.

Привредна друштва су на крају 2021. године кумулирала **укупан губитак** у вредности од 3.645.011 милиона динара, који је за 3,7% мањи од прошлогодишњег. Од тога, губитак изнад висине капитала чини 1.532.820 милиона динара и смањен је за 5,3%. Стопа изгубљеног капитала привредних друштава је опала са 37,2% на 33,9%. Губитак је исказало 42.900 привредних друштава, а он је код њих 24.775 био већи од вредности капитала.

С обзиром на наведена кретања **сопствени извори финансирања** привредних друштава су повећани за 11,3% и износе 7.099.556 милиона динара, те је рацио сопственог капитала порастао са 37,2% на 37,9%, док је степен укупне задужености опао са 1,69 на 1,64.

Привредна друштва су и даље пословала са **негативним нето обртним капиталом**, с тим да им је за финансирање сталне имовине недостајало 16.365 милиона динара дугорочних извора, што чини свега 3,5% прошлогодишњег износа. Истовремено, за стабилно пословање односно финансирање целокупне сталне имовине и залиха недостајао је дугорочни капитал у износу од 2.625.262 милиона динара, мањем за 5,2% у односу на претходну годину. На благо поправљање финансијског положаја привредних друштава указује и раст општег рациа ликвидности са 0,94 на 1,00 и рациа текуће ликвидности са 0,62 на 0,65, мада су њихове вредности још увек ниске.

Позитивни трендови присутни су и код **предузетника**. Они су, уз годишњи раст обима укупне пословне активности (11,3%), те укупне приходе реализоване у износу од 1.087.541 милион динара, остварили позитиван нето резултат од 44.414 милиона динара, који је за 30,6% већи од прошлогодишњег. При томе, увећани су и њихови финансијски капацитети, па су располагали са

пословном имовином од 536.895 милиона динара и капиталом од 216.501 милион динара, који су повећани за 11,6% односно 16,1%. Прелиминарном збирном обрадом обухваћени су редовни годишњи финансијски извештаји за 2021. годину за 112.678 предузетника², који су запошљавали 224.855 радника, што је за 5.327 радника мање у односу на укупан број запослених код предузетника у претходној години.

Успешно су пословале и **установе које обављају делатност ради стицања добити**, које су са увећаним обимом укупне пословне активности (8,8%) и укупним приходима од 229.678 милиона динара, реализовале добитак од 12.032 милиона динара, који је за 13,6% мањи од прошлогодишњег. Пословна имовина и капитал су на годишњем нивоу већи за 12,4% односно 6,7% и вредели су 171.827 милиона динара односно 74.372 милиона динара. У 1.459 установа³ које су обухваћене прелиминарном збирном обрадом било је запослено 39.269 радника односно 1.493 радника више у поређењу са претходном годином.

Финансијске институције су показале отпорност током кризног периода и у 2021. години су пословале профитабилно, уз раст финансијских капацитета. Банке, које чине окосницу домаћег финансијског сектора, бележе увећан позитиван резултат периода за 19,4%, са исказаних 49.344 милиона динара, при чему је 20 банака пословало са добитком, а три са губитком. Укупна актива банака је повећана за 9,7% и вредела је 5.047.942 милиона динара, а оне су запошљавале 21.709 радника (претходне године 26 банака са 22.960 радника). Сектор осигурања је пословао са позитивним нето резултатом од 11.109 милиона динара, који је мањи за 13,9% од прошлогодишњег, при чему је свих 20 друштава за осигурање остварило нето добитак. При томе, укупна актива је увећана за 6,3% и износи 334.043 милиона динара, а број запослених је порастао са 11.164 на 11.400 радника. Даваоци финансијског лизинга су скоро три пута повећали позитиван нето резултат у односу на претходну годину, те он износи 1.216 милиона динара, с тим да је њих 11 са нето добитком, док су два пословала негативно. Располагали су укупном активом од 122.565 милиона динара, а запошљавали су 335 радника (332 у претходној години). Учесници на тржишту капитала, с обзиром на његову недовољну развијеност, бележе знатно ниже резултате, тако да су брокерско-дилерска друштва (15) остварила позитиван нето резултат од 3.856 милиона динара, мањи за 73,2% од прошлогодишњег, док је укупан добитак друштава за управљање инвестиционим фондовима (6) од 77 милиона динара нижи за петину. Позитиван нето резултат друштава за управљање добровољним пензијским фондовима (4) у износу од 231 милион динара бележи раст за 3,9%, а пораст позитивног резултата на годишњем нивоу присутан је и код добровољних пензијских фондова и отворених инвестиционих фондова са јавном понудом.

Боље резултате у односу на претходну годину исказале су **непрофитне институције**, које на укупном нивоу бележе нето вишак прихода над расходима од 3.024 милиона динара, већи за 60,3%. Од укупно 59.271 непрофитне институције, њих 49.881 је доставило редован годишњи финансијски извештај за 2021. годину, при чему су прелиминарном збирном обрадом обухваћени извештаји за 48.666 институција⁴. Оне су запошљавале 17.187 радника и располагале су пословном имовином од 148.478 милиона динара (претходне године 136.509 милиона динара). Посматрано према облику

² Услед недостатака у достављеним извештајима, који нису отклоњени до окончања прелиминарне збирне обраде редовних годишњих финансијских извештаја за 2021. годину, нису обухваћени подаци за 3.011 предузетника код којих је било запослено 3.592 радника и на које се односи 1,8% укупних прихода, 2,2% нето добитка, 1,5% нето губитка, 2,2% пословне имовине и 1,9% капитала

³ Услед недостатака у достављеним извештајима, који нису отклоњени до окончања прелиминарне збирне обраде редовних годишњих финансијских извештаја за 2021. годину, нису обухваћени подаци за 84 установе у којима је било запослено 639 радника и на које се односи 1,9% укупних прихода, 4,7% нето добитка, 5,1% нето губитка, 1,4% пословне имовине и 1,7% капитала

⁴ Услед недостатака у достављеним извештајима, који нису отклоњени до окончања прелиминарне збирне обраде редовних годишњих финансијских извештаја за 2021. годину, нису обухваћени подаци за 1.215 непрофитних институција у којима је био запослен 301 радник и на које се односи 1,5% укупних прихода, 2,4% нето вишка прихода над расходима, 2,5% нето вишка расхода над приходима, 0,8% пословне имовине и 0,4% улога

организовања, са највећим позитивним резултатом су удружења, која су ostvarila 2.044 милиона динара, што је за 22,5% више на годишњем нивоу. Она су и најбројнија, будући да је било 28.234 удружења, а запошљавала су 7.561 радника. После њих су задужбине и фондације, које су исказале четири пута већи позитиван резултат, у износу од 825 милиона динара. Као и претходне године негативно су пословала само удружења, друштва и савези у области спорта, код којих укупан вишак расхода над приходима износи 1.195 милиона динара, с тим да је за 21,3% мањи од прошлогодишњег, а било их је укупно 12.906 са 4.115 запослених.